

Vanhusneuvoston kokous 7/2020

Aika: 2.9.2020 klo 12.30-14.55

Paikka: Teams -etäkokous

Läsnä:

Puheenjohtaja

Olli Männikkö

Jäsenet

Marja-Liisa Lahtinen

Gustav Båsk

Kerttu Perttilä

Kalevi Kivistö

Matti Passinen

Katri Rannisto

Hannu Viitanen

Anu Helle

~~Lasse Hoffman~~

Riitta Lahikainen

Pentti Walkama

Asiantuntijajäsenet

~~Susanna Tommila~~

Ida Stolt-Haglund

Matti Lyytikäinen

Kari Sirviö

Sirkku Wallin

Kh:n edustaja

Maria Guzenina

Sihteeri

Maria Rysti

Muut:

1. Kokouksen avaus

Puheenjohtaja avasi kokouksen klo 12.30

2. Kokouksen osanottajat, laillisuus ja päätösvaltaisuus

Todettiin osallistujat sekä kokouksen lailliseksi ja päätösvaltaiseksi.

3. Työjärjestyksen hyväksyminen

Hyväksyttiin työjärjestys lisäyksillä kohtaan 10.

4. Pöytäkirjantarkastajan valinta

Valittiin pöytäkirjantarkastajaksi Kerttu Perttilä puheenjohtajan lisäksi.

5. Kuusikko -raportti 2019

Matti Lyytikäinen esitteli vanhuspalvelujen Kuusikko -raporttia vuodelta 2019. Kuusikko -työtä on tehty jo pitkään, kerättävästä tiedosta koostetaan palvelu- ja kustannusvertailua. Espoossa vanhusväestön määrä kasvaa nopeasti. Espoossa on keskimäärin hieman terveempi väestö kuin muissa Kuusikko -kunnissa. Palvelujen kustannukset 75 -väestöä kohden ovat alimmat Vantaalla ja sen jälkeen Espoossa. Suurimmat kustannukset ovat Tampereella ja Oulussa. Espoon osalta kustannuksiin vaikuttavat Espoon sairaalan vuokrat ja kotihoidon kehitys. Omaishoidon tuen osalta Espoon osuus on kasvussa ja samaa tasoa kuin muut Kuusikko -kunnat paitsi Oulu, jonka palvelurakenne poikkeaa muiden Kuusikko -kuntien rakenteesta.

Käsittelystä:

Kysymys: Onko kotihoidon käyttö on kasvanut?

Vastaus: Espoon säännöllisen kotihoidon asiakasmäärän kehitys on ollut maltillista, se on hienoisessa kasvussa suhteessa väestön kasvuun. Kotihoidon volyyymi ja kustannukset ovat kasvaneet, koska kotihoidon asiakkaat tarvitsevat palvelua enemmän. Tästä johtuu kustannusten kasvu.

Kysymys: onko Espoon sairaalan kustannus pysyvä ja, miten se vaikuttaa sote-maakuntaan?

Vastaus: Pääomalyhennykset alkoivat vuonna 2019, joka näkyy nyt kustannuksissa. Taso on melko pysyvä pitkään. Vaikea sanoa, miten se vaikuttaa sote -maakuntaan.

Päätös: merkittiin Kuusikko -raportti 2019 tiedoksi.

6. Vammais- ja vanhusneuvostojen esitys omaishoidon vapaapäivien pitämisaajan pidentämisestä

Todettiin vanhusneuvoston hyväksymä vammaisneuvoston kannanotto omaishoidon kevään ja kesän 2020 lakisääteisten vapaapäivien voimassaoloajan pidentämisestä. Kannanotto on pöytäkirjan liitteenä.

Päätös: merkittiin kannanotto tiedoksi.

7. Vanhusneuvostolta pyydettyvät lausunnot sosiaali- ja terveyslautakunnan kokoukseen

Matti Lyytikäinen esitteli lausuttavaa asiaa.

7.1 Investointiohjelma 2021-2030

Sosiaali- ja terveystoimi on valmistellut lausuntoa sosiaali- ja terveyslautakuntaa varten Tila- ja asuntojaoston esityksestä investointiohjelmaksi vuosille 2021 – 2030. Sosiaali- ja terveystoimen valmistelemassa lausunnossa esitetään tarkennuksia ja lisäyksiä mm. elä ja asu -seniorikeskusten osalta. Kasvavan vanhusväestön tarpeet tulee huomioida. Lausunnossa esitetään, että Matinkylän elä ja asu -seniorikeskus toteutetaan niin, että rakentaminen alkaa 2023. Tapiolan, Espoon keskuksen ja Espoonlahden elä ja asu -seniorikeskukset tulisi toteuttaa 2030 mennessä. Asiaa käsitellään syyskuun sosiaali- ja terveyslautakunnan kokouksessa 22.9.2020.

Käsittelystä:

Puheenjohtajan ehdotus: vanhusneuvosto voisi antaa lausunnon, jossa se kannattaa sosiaali- ja terveystoimen esitystä lautakunnalle muutoin, paitsi, että vanhusneuvoston mielestä Matinkylän elä ja asu -seniorikeskuksen rakentamisen toteutustapa valmistellaan siten, että Matinkylän elä ja asu -seniorikeskus voidaan ottaa käyttöön 2023.

Kommentti: Jo 1980 -luvulla vanhustenhuollon ohjelmaan oli kirjattu, että Matinkylään tarvitaan palvelutalo vuoteen 1991 mennessä. Kannatetaan, että Matinkylän elä ja asu -seniorikeskuksen toteutuksesta tehdään poliittinen päätös ja kiirehditään toteutusta.

Vastaus: 1980 -luvulla päätettiin, että yksityinen taho toteuttaisi palvelutalon Suur - Matinkylään. Silloin rakennettiin Hopeakuu Olariin.

Kommentti: kannatetaan puheenjohtajan ehdotusta. Voimassa olevassa ikääntymispoliittisessa ohjelmassa (Täyttä elämää) on priorisoitu Matinkylän elä ja asu -seniorikeskus. Jos tämä hanke lykkääntyy 2023 ohi, niin päätöksenteko ja prioriteetit muuttuvat. Hanke pitäisi saada liikkeelle.

Kommentti: Asia on kannatettava, mutta Espoon talouden tila on huono. Velkaa on 3 miljardia euroa. Espoo on vaikeassa tilanteessa.

Kommentti: Vaikka taloudentila on mikä on, kannatetaan puheenjohtajan esitystä.

Kysymys: Onko Tapiolan palvelukeskuksen tilanne ollut esillä?

Vastaus: Palvelukeskus on vuokratiloissa Tapiolassa, eikä ole tiedossa, että siihen liittyy uhkakuvia.

Kommentti: Länsikulman liikeitä on siirtynyt muualle, siitä voi tulla uhka koko kiinteistön osalta. Silloin palvelukeskuksen tilat voivat olla uhattuina.

Päätös: merkittiin esitys tiedoksi ja yksimielisesti päätettiin tukea sosiaali- ja terveystoimen laatimaan ehdotusta toimitilahankkeista lausunnoksi sosiaali- ja terveyslautakunnalle muutoin, paitsi että Matinkylän elä ja asu -seniorikeskushanke on vanhusneuvoston mielestä välttämätöntä valmistella ja rakentaa siten, että kohde voidaan ottaa käyttöön 2023. Vanhusneuvosto korostaa myös, että Tapiolan, Espoon keskuksen ja Espoonlahden elä ja asu -seniorikeskushankkeiden osalta tulee varautua maankäytön osalta tulevien hankkeiden toteuttamiseen ja toteutukseen

siten, että ne on toteutettu vuoteen 2030 mennessä.

Vanhusneuvosto kiinnittää myös erityistä huomiota siihen, että Tapiolan palvelukeskuksen mahdolliseen tilanteeseen. Vanhusneuvosto toivoo, että Tapiolan palvelukeskuksen tulevaisuus selvitetään.

8. Vanhusneuvoston edustaja Suur-Leppävaaran sote -keskus -projektiin

Suur-Leppävaaran tulevaisuuden SOTE-keskuksen suunnittelu on alkanut ja hanke on organisoitu Espoon sosiaali- ja terveystoimen johtoryhmän toimesta poikkihallinnollisesti kesäkuussa 2020.

Kaikissa sosiaali- ja terveystoimen hankkeissa asiakas- ja asukasnäkökulma on yksi suunnittelun keskiössä oleva elementti. Tätä varten pyydämme ystävällisesti Vanhusneuvostoa nimeämään yhden edustajansa ja tälle varahenkilön Ikäihmisytyöryhmään, joka tulee kokoontumaan noin 1-2 kertaa kuukaudessa aikavälillä syyskuu- joulukuu 2020. Ryhmän vetäjänä toimii projektisuunnittelija Krista Valtonen.

Päätös: nimettiin vanhusneuvoston edustajaksi Anu Helle ja varahenkilöksi Kerttu Perttilä.

9. Toimialojen ja konserniesikunnan ajankohtaiset asiat ikääntyneen väestön näkökulmasta

9.1 Sivistystoimi/ Ida Stolt-Haglund

Korona vaikuttaa toimintaan, sekä kulttuurin että liikunnan osalta on kehitetty erityisjärjestelyjä. On mietitty, miten suosituksia ja rajoituksia voidaan parhaiten noudattaa, mutta järjestää toimintaa. Joitakin liikuntaryhmiä järjestetään, mutta esim. palvelutalojen ryhmät on toistaiseksi peruttu. Esbo Arbiksen syyslukukausi alkaa paikallisilla kursseilla, on tosin varauduttu etäkursseihin. Arbis kysyy, onko tarvetta seniorietäkursseille ja millaisia kursseja ne voisivat olla. Tarvitaanko neuvontaa ja millaista. Onko perinteisten kurssien lisäksi jotain toiveita kursseista?

Käsittelystä:

Kommentti: Harmillista on, että ihmiset eivät uskalla ilmoittautua työväenopiston kursseille. Kurssija on jouduttu perumaan.

Kysymys: Miten palvelukeskusten ruokailun suhteen on suunniteltu? Avataanko ruokailua palvelukeskuksissa?

Vastaus: Arbiksen toimintoja järjestetään mm. Tapiolan Folkhälsantalossa, jossa tarjoiluja ei järjestetä ulkopuolisille toistaiseksi. Näin toimitaan myös Espoon Eläkekotisäätiön tiloissa, myöskään yleisiä wc -tiloja ei saa käyttää.

Kommentti: Kuulostellaan vanhusneuvoston ajatuksia Arbikselle, ja välitetään niitä Ida Stolt-Hagelbergille.

Kommentti: Pitäisikö ottaa bajamaja palvelutalon pihalle? It -tukea olisi hyvä

saada senioreille.

Vastaus: viedään Arbikselle tiedoksi tämä.

Kommentti: EJY ry:n tiloissa Tapiolassa on voitu pitää erään yhdistyksen hallituksen kokous. Onko EJY ry:n tiloista tiedotettu yhdistyksille? On ymmärrettävää, ettei sellaisissa palvelukeskuksissa järjestetä eläkeläisyhdistysten kokoontumisia, joissa on asukkaita, mutta mikseivät yhdistykset voi kokoontua niissä palvelukeskuksissa, joissa ei asuta? On ymmärrettävää, ettei esim. Espoon Eläkekotisäätiön tiloissa voida kokoontua, koska se ei olisi turvallista talon asukkaille.

Vastaus: palvelukeskusten toiminnassa korona -aikana on huomioitu Espoon tartuntatautiyksikön suositukset valtakunnallisten suositusten ja ohjeiden lisäksi.

Päätös: palataan seuraavassa vanhusneuvoston kokouksessa Arbiksen kanssa tehtävän yhteistoimintaan.

9.2 Tekninen ja ympäristötoimi/ Sirkku Wallin

Espoon keskuksen virastotalo 2:n purkutyöt ovat käynnistymässä marraskuun aikana, jolloin yhteys asemalla muuttuu. Bussipysäkit siirtyvät virastotalo 2:n edestä. Liikenne rautatieasemalle pohjoissuunnasta tapahtuu katutasolta, koska siltayhteys Espoonkatu 8:n suunnasta on suljettu. Kirkkojärventiellä on katutöitä käynnissä. HSL:n Espoon kaupungin yhteyshenkilö on muuttunut eläköitymisten myötä. Ross Snell hoitaa linjastosuunnittelua tällä hetkellä.

Päätös: merkittiin tiedoksi.

9.3 Konserniesikunta/ Kari Sirviö

Vanhusten ryhmäkuljetukset ovat alkaneet koron -poikkeustilan jälkeen. Kuljetuksissa noudatetaan turvaohjeita. Kulkukeskuksen operaattorin kilpailutuksesta on tehty markkinaoikeudessa päätös, että kilpailutus oli lainvastainen. Nyt on tehty väliaikainen päätös. Lehdissä on ollut virheellistä tietoa uhkasakoista yms. Espoon kaupunki on valittanut asiasta korkeimpaan hallinto-oikeuteen. 15.10.2020 alkavat Kirkkonummelta vammaisten ja vanhusten kuljetukset. Noin 600 ajoneuvoa tarvitaan Länsi-Uudenmaan alueelle. Julkisuudessa on ollut joitain virheellisiä tietoja. Kulkukeskuksessa on kahdenlaisia kuljetuksia; sopimusautoilijoita ja päiväautoja. Pääsääntöisesti jälkimmäisiä käytetään. Sopimusautoilijoilta hankitaan kuljetuksia, mikäli päiväautot eivät pysty toimittamaan riittävästi palvelua.

Päätös: merkittiin tiedoksi

9.4 Sosiaali- ja terveystoimi/ Matti Lyytikäinen

Korona -virustilanteesta: Heinäkuussa oli noin 1 tartunta/päivä ja nyt on noin 4-5 tartuntaa/päivä. Kehitys on ollut kuitenkin maltillista. Tunnusomaista on, että tulee isoja altistumisia juhlissa, muissa tilaisuuksissa, oppilaitoksissa ja päiväkodeissa. Espoon puhelinpalvelu on ruuhkautunut. Uusilla ohjeilla ja lisäpalveluilla korona -puhelimen tilanne on saatu kohtuullisen hyväksi, ja se toimii myös viikonloppuisin. Näytteenottopisteitä on laajennettu. Vastauksia joudutaan odottamaan kuitenkin jonkin verran. Tartunnan jäljitys työllistää tartuntatautiyksikköä. Koronavilkku kannattaa ladata älypuhelimeen. Omaolo -oirearvio on käytettävissä. Nyt ovat sairastuneet pääosin nuoret ja työikäiset.

Kysymys: missä viimeisin kuolema on tapahtunut?

Vastaus: ei ole tietoa, mutta viimeisin tiedossa oleva espoolaisen kuolema on tapahtunut toukokuussa.

Kommentti: kuntalainen kävi korona -testissä, tulosta piti odottaa monta päivää

Kommentti: kuntalainen teki omaolossa arvioin puolen yön aikaan, ja aamulla klo 8 soitettiin ja pyydettiin testiin. Tuloksen saaminen kesti 4 päivää.

Kommentti: testauskapasiteetti on ollut pullonkaula, mutta nyt kapasiteettia on vahvistettu. Miten ne ikääntyneet, jotka eivät osaa käyttää nettiä tai muita teknisiä välineitä? On ikävää, jos takaisinsoitto kestää kaksi päivää. On tärkeää huomioida yksinasuvat ikääntyneet, jotka eivät pysty itse toimimaan.

Kommentti: kevään jälkeen, kun tilanne on rauhoittunut, tuntuu, että välinpitämättömyys turvaetäisyyksiin ja muuhun turvallisuuteen on lisääntynyt.

Kysymys: miten etenee kotihoidon parkkeeraus?

Vastaus: asia on valmistelussa.

Päätös: merkittiin esitys ja keskustelu tiedoksi.

10. Muut asiat:

10.1 Espoon keskuksen palvelukeskuksen fyysisen toimintakyvyn edistämisen konsepti

Maria Rysti esitteli projektin etenemistä. Kun palvelukeskukset jouduttiin sulkemaan keväällä koronan takia, kohdennettiin projektin resursseja elä ja asu -seniorikeskusten asukkaille. On myös tehty kysely kuntosaliasiakkaille omasta hyvinvoinnista ennen poikkeusaikaa ja sen jälkeen.

Kommentti: hyvä, että liikuntaryhmiä aloitetaan taas, muualla Suomessa on pidetty jumppia uimahalleissa kesälläkin.

Vastaus: pääkaupunkialueella korona tilanne on ollut huonompi kuin esimerkiksi Keski-Suomessa ja Savossa. Espoon tartuntatautiyksikkö ohjeistaa Espossa.

Päätös: merkittiin tiedoksi.

10.2 Vanhusneuvoston osuus vanhusten päivän 6.10.2020 Espoo kaikille, stop-

vihapuhe -kampanjan toteutuksessa

Kampanjan toimijat kysyvät, miten vanhusneuvosto voisi osallistua päivään? Miten korona näyttäytyy ikääntyneiden arjessa. Kokous on ensi viikolla, pitäisi sopia, osallistutaanko vai ei ja jos, niin millä tavalla. Kerttu Perttilä kirjoittaa muutaman rivin asiasta sähköpostilla.

Päätös: Merkittiin tiedoksi, vanhusneuvoston jäsenet ottavat kantaa sähköpostitse.

10.3 Mun tulevaisuuden Espoo-kysely

Vammaisneuvostolta on lähtenyt kysely vammais- ja pitkäaikaisjärjestöille. Eikö tämä pitäisi lähettää myös eläkeläisjärjestöille?

Päätös: Selvitetään, mistä on kyse.

10.4 Lääkäriseteli

Kysyttiin, mikä on jononpurun palveluseteli. Terveysasemilla voidaan palvelutarpeenarvioin jälkeen tietyssä tilanteessa antaa palveluseteli, jolla potilas voi käydä 1-2 kertaa lääkärissä sovitulla lääkäriasemilla.

11. Syksyn 2020 vanhusneuvoston kokoukset:

Keskiviikkoisin klo 12.30-15.30 (mikäli kokoonnutaan paikan päällä, tilat on varattu klo 16 asti):

7.10.2020

4.11.2020

9.12.2020

PKS -vanhusneuvostojen tapaaminen Espoossa 20.10.2020 klo 13-16

12. Kokouksen päättäminen

Puheenjohtaja päätti kokouksen klo 14.55.

Olli Männikkö
puheenjohtaja

Maria Rysti
sihteeri

Kerttu Perttilä
pöytäkirjan tarkastaja